

## KONINKRIJK BELGIE

-----

## ROYAUME DE BELGIQUE

-----

## ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

-----

## AVIS DU CONSEIL D'ETAT

-----

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 1 april 1997 door de Minister van Sociale Zaken verzocht haar, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "houdende sommige bepalingen betreffende de gezinsbijslag ter uitvoering van artikel 21 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels", heeft op 3 april 1997 het volgend advies gegeven :

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre des Affaires sociales, le 1er avril 1997, d'une demande d'avis, dans un délai ne dépassant pas trois jours, sur un projet d'arrêté royal "portant certaines dispositions relatives aux prestations familiales en exécution de l'article 21 de la loi du 26 juillet 1996 portant modernisation de la sécurité sociale et assurant la viabilité des régimes légaux des pensions", a donné le 3 avril 1997 l'avis suivant :

Volgens artikel 84, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, ingevoegd bij de wet van 4 augustus 1996, moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisend karakter ervan.

In het onderhavige geval luidt die motivering als volgt :

"Deze hoogdringendheid is gemotiveerd door het feit dat enerzijds, zo spoedig mogelijk een einde moet worden gesteld aan de juridische onzekerheid voortvloeiend uit de niet-uniforme toepassing van de regelen inzake de groepering van de rechtgevende kinderen door de kinderbijslaginstellingen en dat anderzijds, moet worden verholpen aan de niet betaling van de kinderbijslag aan kinderen van minder dan 18 jaar die niet worden opgevoed door een bijslagtrekkende. Overwegende dat dit besluit moet worden bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad ten laatste op 30 april 1997.".

\*

\*            \*

Met toepassing van het bepaalde in artikel 84, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, gewijzigd bij de wet van 4 augustus 1996, heeft de afdeling wetgeving zich in hoofdzaak beperkt tot "het onderzoek van de rechtsgrond, van de bevoegdheid van de steller van de handeling, alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan".

Dat onderzoek noopt tot het maken van de volgende opmerkingen.

.../...

### STREKKING EN RECHTSGROND VAN HET ONTWERP

1. Het voor advies voorgelegde ontwerp-besluit beoogt de reglementering inzake de gezinsbijslagen te wijzigen. Die wijzigingen kunnen, in essentie, worden weergegeven als volgt :

- het ontwerp strekt ertoe in een meer eenvormige regeling te voorzien op het vlak van de groepering van kinderen voor het berekenen van de rang en past daartoe een aantal bepalingen van de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders aan (artikelen 1, 2, 3 en 11 van het ontwerp). Met name worden de regelen welke tot op heden waren vervat in de artikelen 42 en 70bis van de samengeordende wetten beter op elkaar afgestemd, in die zin dat er in het ontwerp voor wordt geopteerd de groepering van kinderen in de regel te laten gebeuren in functie van de bijslagtrekkende en niet langer van de rechthebbende;
- het ontwerp beoogt voorts een aantal bepalingen van de samengeordende wetten aan te passen door er een verwijzing in op te nemen naar artikel 44bis van die wetten, dat recent werd ingevoegd bij het koninklijk besluit van 10 december 1996 houdende bepaalde maatregelen betreffende de gezinsbijslag, ter uitvoering van artikel 3, § 1, 4º, van de wet van 26 juli 1996 strekkende tot realisatie van de budgettaire voorwaarden tot deelname van België aan de Europese Economische en Monetaire Unie (artikelen 4, 6 en 12 van het ontwerp);

.../...

- het ontwerp bevat daarnaast een aantal bepalingen waarin uiteenlopende wijzigingen worden aangebracht in sommige artikelen van de samengeordende wetten. In dat verband kan worden gewezen op artikel 5 van het ontwerp (wijziging van de voorwaarden inzake het openen van het recht op gezinsbijslag), de artikelen 7, 8 en 9 (betreffende het co-ouderschap) en 10 (aanpassing van artikel 70 van de samengeordende wetten aan de federale staatsstructuur);
- het ontwerp brengt, tot slot, nog een aantal wijzigingen aan in de wet van 20 juli 1971 tot instelling van een gewaarborgde gezinsbijslag (artikelen 13, 14 en 15 van het ontwerp). Die wijzigingen strekken er in hoofdzaak toe in die wet een regeling op te nemen met betrekking tot een bijzondere bijslag welke, luidens het verslag aan de Koning "... verschuldigd is aan het oorspronkelijke gezin, wanneer het kind geplaatst is in een instelling of in een pleeggezin, of wanneer het kind, bij gerechtelijke beslissing, werd toevertrouwd aan een ander gezin.".

2.           Onder voorbehoud van wat onder de punten 3 en 4 zal worden opgemerkt, kan voor de ontworpen regeling een voldoende rechtsgrond worden gevonden in artikel 21 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels. Luidens die bepaling kan de Koning, bij een in Ministerraad overlegd besluit, de stelsels voor gezinsbijslag moderniseren met het oog op de vermindering van de bestaansonzekerheid ten gevolge van kinderlast en de aanpassing ervan aan de gewijzigde maatschappelijke omstandigheden, inzonderheid de verschillende gezins- en loopbaanvormen.

.../...

Daar het besluit in ontwerp er evenwel toe strekt om onder meer de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders en de voornoemde wet van 20 juli 1971 te wijzigen, verdient het aanbeveling om in het eerste lid van de aanhef niet enkel naar artikel 21 van de wet van 26 juli 1996 te verwijzen, doch ook naar artikel 49 van die wet, dat de Koning bevoegd maakt om de van kracht zijnde wettelijke bepalingen op te heffen, aan te vullen, te wijzigen of te vervangen. Dienvolgens schrijve men in fine van het desbetreffende lid van de aanhef "... , inzonderheid op de artikelen 21 en 49;".

3. Wat de artikelen van het ontwerp betreft welke de samengeordende wetten beogen aan te passen aan de invoeging in die wetten van het nieuwe artikel 44bis, dient de rechtsgrond daarvoor niet zozeer in de voornoemde wet van 26 juli 1996 te worden gezocht, als wel in de wet van 26 juli 1996 strekkende tot realisatie van de budgettaire voorwaarden tot deelname van België aan de Europese Economische en Monetaire Unie, en inzonderheid in artikel 3, § 1, 4°, van die wet, naar luid waarvan de Koning maatregelen kan nemen om het financieel evenwicht van de stelsels van sociale zekerheid te waarborgen.

In zover immers het ontwerp sommige bepalingen van de samengeordende wetten beoogt aan te vullen met de verwijzing naar het nieuwe artikel 44bis, dat in die wetten is ingevoegd bij het voornoemd koninklijk besluit van 10 december 1996, hetwelk zelf rechtsgrond put uit artikel 3, § 1, 4°, van de laatstgenoemde wet van 26 juli

.../...

1996, wordt, wat de desbetreffende bepalingen van het ontwerp betreft, dan ook beter naar die wetsbepaling verwezen. Tevens kan dan ook worden gerefereerd aan artikel 3, § 2, van de laatstgenoemde wet, naar luid waarvan de besluiten welke zijn genomen krachtens die wet de van kracht zijnde wettelijke bepalingen kunnen opheffen, aanvullen, wijzigen of vervangen.

De aanhef van het voorliggende ontwerp zal derhalve, na het eerste lid, met een bijkomend lid moeten worden aangevuld, waarin wordt verwezen naar artikel 3, § 1, 4<sup>o</sup> en § 2, van de wet van 26 juli 1996 tot realisatie van de budgettaire voorwaarden tot deelname van België aan de Europese Economische en Monetaire Unie.

4. Het ontwerp bevat een aantal bepalingen welke gevolgen hebben ten aanzien van de bevoegdheid van de arbeidsrechtbank (artikel 9), de jeugdrechtbank (artikelen 10 en 15) en de vrederechter (artikel 16).

Zoals de Raad van State, afdeling wetgeving, in het verleden reeds heeft opgemerkt, moet worden aangenomen dat de in artikel 77 van de Grondwet bedoelde verplicht bicamurale procedure van toepassing is zowel op de organisatie van de hoven en rechtbanken, als op de vaststelling van hun bevoegdheden (1).

---

(1) Zie onder meer de adviezen L. 24.111/A.V. - L. 24.594/A.V. van 10 oktober 1995 over twee ontwerpen van wet tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het ver-

Vermits evenwel de ontworpen regeling is gesteund op de sub 3 vermelde wetten van 26 juli 1996 en in artikel 1 van de beide wetten telkens uitdrukkelijk wordt bepaald dat zij een aangelegenheid regelen als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet, kan de Koning uit die wetten geen bevoegdheid putten met betrekking tot een aangelegenheid waaraan artikel 77 van de Grondwet refereert (1). Hiermee rekening houdend zullen, al naar het geval, de artikelen 9, 10, 15 en 16 uit het ontwerp moeten worden weggelaten, dan wel in hun redactie moeten worden aangepast.

#### ONDERZOEK VAN DE TEKST

##### Aanhef

1. Om de redenen welke reeds bij de bespreking van de rechtsgrond van het ontwerp werden aangegeven, verdient het aanbeveling om het eerste lid van de aanhef met een verwijzing naar artikel 49 van de betrokken wet van 26 juli 1996 aan te vullen en dient onmiddellijk na dat lid een lid te worden toegevoegd waarin wordt gerefereerd aan artikel 3, § 1, 4<sup>o</sup> en § 2, van de wet van 26 juli 1996 strekkende tot

---

blijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, Parl. St., Kamer, 1995-96, nr. 364/1, 87-92.

- (1) Zie ook de memorie van toelichting bij de latere wet van 26 juli 1996 strekkende tot realisatie van de budgettaire voorwaarden tot deelname van België aan de Europese Economische en Monetaire Unie, Parl. St., Kamer, 1995-96, nr. 608/1, 7.

.../...

realisatie van de budgettaire voorwaarden tot deelname van België aan de Europese Economische en Monetaire Unie.

2. Het is vanuit wetgevingstechnisch oogpunt gebruikelijk dat in de aanhef van een wijzigend besluit tevens wordt verwezen naar de teksten welke het besluit beoogt te wijzigen. In de aanhef van het voorliggende ontwerp is dat niet gebeurd.

3. In het tweede lid van de aanhef van het ontwerp zoals dat voor advies is voorgelegd, wordt melding gemaakt van het advies van het Beheerscomité van de Rijksdienst voor kinderbijslag voor werknemers dat is uitgebracht op 21 maart 1995. Uit de aan de Raad van State, afdeling wetgeving, toegezonden documenten kan worden afgeleid dat het terzake gaat om het advies nr. 259 inzake een ontwerp van wet tot wijziging van sommige bepalingen betreffende de kinderbijslag voor werknemers.

Binnen het hem toebedeelde korte tijdsbestek heeft de Raad van State, afdeling wetgeving, zich moeten onthouden van een doorgedreven vergelijking van de tekst van het ontwerp van wet waarover het betrokken beheerscomité het advies nr. 259 heeft uitgebracht, met de tekst van het voorliggende ontwerpbesluit. Uit de hem toegezonden documenten blijkt alvast niet duidelijk dat het beheerscomité bij het uitbrengen van zijn advies reeds kennis had van toch wel essentiële onderdelen van de ontworpen regeling, zoals die met betrekking tot het co-ouderschap en de

.../...

bijzondere bijslag, als bedoeld in de wet van 20 juli 1971. Mochten die en soortgelijke onderdelen van de regeling inderdaad niet zijn voorgelegd aan het beheerscomité, dan zou de adviesprocedure op dat punt als niet volkomen moeten worden beschouwd.

4. In het derde lid van de aanhef van het ontwerp, zoals dat voor advies is voorgelegd, zal uiteraard melding moeten worden gemaakt van de datum waarop de Inspectie van Financiën over het ontwerp advies heeft uitgebracht, te weten op 1 april 1997.

In hetzelfde verband moet worden opgemerkt dat reeds op 28 maart 1997 over het ontwerp overleg is gepleegd in de Ministerraad, dat wil zeggen vooraleer door de Inspectie van Financiën advies is uitgebracht. Het spreekt voor zich dat, mocht de tekst van het ontwerp naar aanleiding van dat advies en na een nieuw overleg in Ministerraad alsnog in substantiële zin worden gewijzigd, de Raad van State, afdeling wetgeving, opnieuw zal moeten worden geconsulteerd over de aldus gewijzigde tekst.

.../...

5. Het vierde, vijfde, zesde en zevende lid van de aanhef van het ontwerp zoals dat voor advies is voorgelegd, kunnen in twee leden worden samengebracht, te redigeren als volgt :

"Gelet op de dringende noodzakelijkheid, gemotiveerd door de omstandigheid dat ... (letterlijk overnemen van de motivering die is opgenomen in de adviesaanvraag);

Gelet op het advies van de Raad van State, gegeven op 3 april 1997, met toepassing van artikel 84, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State;".

#### Artikel 1

Luidens het ontworpen artikel 42, § 1, derde lid, 2°, van de samengeordende wetten, is, opdat met de rechtgevende kinderen rekening zou worden gehouden voor de rangbepaling indien er verschillende bijslagtrekkenden zijn, onder meer vereist dat de bijslagtrekkenden "met elkaar gehuwd zijn, hetzij personen van verschillend geslacht zijn en een huishouden vormen, hetzij verwant of aanverwant zijn in de eerste, tweede of derde graad".

Hieruit lijkt te moeten worden afgeleid dat de rechtgevende kinderen van personen van hetzelfde geslacht die een huishouden vormen, van de desbetreffende regeling zijn uitgesloten. Het is de vraag in hoeverre dit verenigbaar is met de grondwettelijke beginselen inzake de gelijkheid en het verbod van discriminatie. Het antwoord op die

.../...

vraag zal, eenmaal de ontworpen regeling door de wetgever is bekrachtigd, uiteindelijk aan het Arbitragehof toekomen. Wel kan het nuttig zijn dat reeds in het verslag aan de Koning zou worden aangegeven welke objectieve en in redelijkheid aanvaardbare motieven een onderscheid in de zin van het ontworpen artikel 42, § 1, derde lid, 2<sup>o</sup>, van de samengeordende wetten, vermogen te verantwoorden.

#### Artikel 9

Luidens het ontworpen artikel 69, § 1, vijfde lid, van de samengeordende wetten, bepalen de echtgenoten die het kind samen hebben geadopteerd, aan wie van beiden de adoptiepremie wordt betaald, "zo niet wordt zij betaald aan de echtgenote". In vergelijking met de huidige tekst van artikel 69, § 1, vierde lid, van de samengeordende wetten, wordt niet langer uitdrukkelijk melding gemaakt van het geval waarin er betwisting bestaat tussen de echtgenoten, welk geval aldus valt te onderscheiden van de hypothese waarin de echtgenoten hebben nagelaten om te bepalen aan wie van hun beiden de adoptiepremie moet worden betaald. Het is dan ook de vraag of, terwille van de rechtszekerheid, niet tevens uitdrukkelijk melding moet worden gemaakt van het geval waarin er een betwisting bestaat tussen de echtgenoten omtrent de uitbetaling van de adoptiepremie.

.../...

### Artikel 15

1. Naar het zeggen van de gemachtigde van de regering wordt in het ontworpen artikel 10, § 2, eerste lid, van de wet van 20 juli 1971, met de woorden "de moeder bedoeld in artikel 1" gerefereerd aan de natuurlijke persoon bedoeld in artikel 1, welke tevens de moeder is. Die bedoeling zou met zoveel woorden in de tekst van het ontworpen artikel 10, § 2, eerste lid, van de wet van 20 juli 1971, tot uitdrukking moeten worden gebracht, temeer daar in artikel 1 van die wet niet uitdrukkelijk naar de term "moeder" wordt verwezen.

2. Rekening houdend met de wijziging welke artikel 13, 2°, van het ontwerp, beoogt aan te brengen in artikel 1 van de wet van 20 juli 1971, komt het in het ontworpen artikel 10, § 3, tweede lid, bepaalde, neer op de bevestiging van een bevoegdheid waarover de Koning reeds met toepassing van het huidige artikel 4 van de wet beschikt, namelijk de bevoegdheid om het bedrag en de berekeningswijze van de in artikel 1 bedoelde gezinsbijslag - waaronder de bijzondere bijslag - te bepalen. Het tweede lid van het ontworpen artikel 10, § 3, van de wet van 20 juli 1971, is derhalve overbodig en wordt om die reden beter geschrapt.

### Slotopmerking

Het besluit in ontwerp zal moeten worden voorzien van een uitvoeringsbepaling.

-----

Conformément à l'article 84, alinéa 1er, 2°, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, inséré par la loi du 4 août 1996, la demande d'avis doit indiquer les motifs qui en justifient le caractère urgent.

En l'occurrence, cette motivation est la suivante :

"Deze hoogdringendheid is gemotiveerd door het feit dat enerzijds, zo spoedig mogelijk een einde moet worden gesteld aan de juridische onzekerheid voortvloeiend uit de niet-uniforme toepassing van de regelen inzake de groepering van de rechtgevendende kinderen door de kinderbijslaginstellingen en dat anderzijds, moet worden verholpen aan de niet betaling van de kinderbijslag aan kinderen van minder dan 18 jaar die niet worden opgevoed door een bijslagtrekkende. Overwegende dat dit besluit moet worden bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad ten laatste op 30 april 1997.".

\*

\*            \*

En application de l'article 84, alinéa 2, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, modifiée par la loi du 4 août 1996, la section de législation s'est essentiellement limitée à "l'examen du fondement juridique, de la compétence de l'auteur de l'acte ainsi que de l'accomplissement des formalités prescrites.".

Cet examen requiert de faire les observations suivantes.

.../...

### PORTEE ET FONDEMENT LEGAL DU PROJET

1. Le projet d'arrêté soumis pour avis vise à modifier la réglementation en matière de prestations familiales. Dans leur essence, ces modifications peuvent s'analyser comme suit :

- le projet tend à uniformiser les règles relatives au groupement des enfants pour le calcul du rang et adapte à cet effet certaines dispositions des lois coordonnées relatives aux allocations familiales pour travailleurs salariés (articles 1er, 2, 3 et 11 du projet). C'est ainsi que les règles contenues jusqu'à présent aux articles 42 et 70bis des lois coordonnées sont mieux harmonisées, en ce sens que le projet choisit d'opérer désormais selon la règle le groupement d'enfants en fonction de l'allocataire et non plus en fonction du bénéficiaire;
- le projet vise en outre à adapter une série de dispositions des lois coordonnées en y inscrivant une référence à l'article 44bis de ces lois, récemment inséré par l'arrêté royal du 10 décembre 1996 portant certaines mesures relatives aux prestations familiales, en exécution de l'article 3, § 1er, 4º, de la loi du 26 juillet 1996 visant à réaliser les conditions budgétaires de la participation de la Belgique à l'Union économique et monétaire européenne (articles 4, 6 et 12 du projet);
- le projet contient également quelques dispositions apportant des modifications diverses à certains articles des

.../...

- lois coordonnées. A ce sujet, l'on peut mentionner l'article 5 du projet (modification des conditions en matière d'ouverture du droit aux prestations familiales), les articles 7, 8 et 9 (relatifs à la coparenté) et 10 (adaptation de l'article 70 des lois coordonnées à la structure fédérale de l'Etat);
- enfin, le projet apporte également une série de modifications à la loi du 20 juillet 1971 instituant des prestations familiales garanties (articles 13, 14 et 15 du projet). Ces modifications tendent essentiellement à inscrire dans cette loi des règles relatives à une allocation spéciale laquelle, selon le rapport au Roi "... est due à la famille d'origine lorsqu'un placement est décidé dans une institution ou dans une famille d'accueil, ou lorsque l'enfant est confié, sur décision judiciaire, à une autre famille."

2. Sous réserve des observations qui seront faites sous les points 3 et 4, les règles en projet peuvent tenir un fondement légal suffisant de l'article 21 de la loi du 26 juillet 1996 portant modernisation de la sécurité sociale et assurant la viabilité des régimes légaux des pensions. Selon cette disposition, le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, moderniser les régimes d'allocations familiales en vue de diminuer l'insécurité d'existence suite à la charge d'enfants et adapter ces régimes aux modifications des conditions sociales, notamment aux différentes formes de ménage et aux nouveaux types de carrière.

.../...

Toutefois, dès lors que l'arrêté en projet tend à modifier notamment les lois coordonnées relatives aux allocations familiales pour travailleurs salariés ainsi que la loi susvisée du 20 juillet 1971, il est recommandé, au premier alinéa du préambule, de viser non pas uniquement l'article 21 de la loi du 26 juillet 1996, mais également l'article 49 de cette loi, qui habilite le Roi à abroger, compléter, modifier ou remplacer les dispositions légales en vigueur. L'on écrira donc à la fin de l'alinéa concerné du préambule "... notamment les articles 21 et 49".

3. Quant aux articles du projet qui visent à adapter les lois coordonnées à l'insertion dans ces lois de l'article 44bis, nouveau, il convient d'en rechercher le fondement juridique, non pas tant dans la loi précitée du 26 juillet 1996, mais dans la loi du 26 juillet 1996 visant à réaliser les conditions budgétaires de la participation de la Belgique à l'Union économique et monétaire européenne, et notamment à l'article 3, § 1er, 4<sup>o</sup>, de cette loi, selon lequel le Roi peut prendre des mesures pour garantir l'équilibre financier des régimes de sécurité sociale.

En effet, dans la mesure où le projet vise à compléter certaines dispositions des lois coordonnées par la référence à l'article 44bis, nouveau, inséré dans ces lois par l'arrêté royal précité du 10 décembre 1996, qui tient lui-même son fondement légal de l'article 3, § 1er, 4<sup>o</sup>, de cette dernière loi du 26 juillet 1996, il serait préférable, en ce qui concerne les dispositions concernées du projet, de viser cette disposition législative. On pourrait alors

.../...

viser également l'article 3, § 2, de cette dernière loi, selon lequel les arrêtés pris en vertu de cette loi peuvent abroger, compléter, modifier ou remplacer les dispositions légales en vigueur.

Il conviendra donc de compléter le préambule du projet soumis, en insérant après le premier alinéa, un alinéa supplémentaire, visant l'article 3, § 1er, 4<sup>o</sup>, et § 2, de la loi du 26 juillet 1996 visant à réaliser les conditions budgétaires de la participation de la Belgique à l'Union économique et monétaire européenne.

4. Le projet contient plusieurs dispositions qui entraînent des effets quant à la compétence du tribunal du travail (article 9), du tribunal de la jeunesse (articles 10 et 15) et du juge de paix (article 16).

Ainsi que le Conseil d'Etat, section de législation, l'a déjà observé dans le passé, il y a lieu de considérer que la procédure bicamérale imposée par l'article 77 de la Constitution vaut tant pour l'organisation des cours et tribunaux que pour la détermination de leurs attributions (1).

---

(1) Voir notamment les avis L. 24.111/A.G. - L. 24.594/A.G. du 10 octobre 1995 sur deux projets de loi modifiant la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, Doc. parl., Chambre, 1995-96, n° 364/1, 87-92.

Dès lors que les règles en projet se fondent cependant sur les lois du 26 juillet 1996 et que l'article 1er de chacune de ces deux lois dispose expressément qu'elles règlent une matière visée à l'article 78 de la Constitution, le Roi ne peut puiser aucune compétence dans cette loi en ce qui concerne une matière à laquelle l'article 77 de la Constitution fait référence (1). Compte tenu de ce qui précède, il y aura lieu, selon le cas, soit d'omettre du projet les articles 9, 10, 15 et 16, soit d'en adapter la rédaction.

#### EXAMEN DU TEXTE

##### Préambule

1. Pour les motifs déjà indiqués lors de l'examen du fondement légal du projet, il est recommandé de compléter le premier alinéa du préambule par une référence à l'article 49 de la loi concernée du 26 juillet 1996 et, immédiatement après cet alinéa, il y a lieu d'insérer un alinéa visant l'article 3, § 1er, 4<sup>o</sup>, et § 2, de la loi du 26 juillet 1996 visant à réaliser les conditions budgétaires de la participation de la Belgique à l'Union économique et monétaire européenne.

---

(1) Voir également l'exposé des motifs relatif à la loi ultérieure du 26 juillet 1996 visant à réaliser les conditions budgétaires de la participation de la Belgique à l'Union économique et monétaire européenne, Doc. parl., Chambre, 1995-96, n<sup>o</sup> 608/1, 7.

2. Il est d'usage, du point de vue de la technique législative, de viser dans le préambule d'un arrêté modificatif les textes que l'arrêté tend à modifier. Cela n'a pas été fait dans le préambule du projet soumis.

3. Le deuxième alinéa du préambule du projet, tel qu'il a été soumis pour avis, fait mention de l'avis du Comité de gestion de l'Office national d'allocations familiales pour travailleurs salariés, donné le 21 mars 1995. Il peut être inféré des documents adressés au Conseil d'Etat, section de législation, qu'il s'agit en l'espèce de l'avis n° 259 relatif à un projet de loi modifiant certaines dispositions relatives aux allocations familiales pour travailleurs salariés.

Dans le bref délai qui lui était imparti, le Conseil d'Etat, section de législation, a dû s'abstenir de procéder à une comparaison approfondie du projet de loi sur lequel le comité de gestion concerné a émis l'avis n° 259 et du projet d'arrêté présentement soumis. En tout état de cause, les documents qui lui ont été adressés ne font pas apparaître clairement qu'en émettant son avis, le comité de gestion ait déjà eu connaissance d'éléments pourtant essentiels des règles en projet, notamment ceux relatifs à la coparenté et à l'allocation spéciale, visés dans la loi du 20 juillet 1971. S'il devait s'avérer que ces éléments, et des éléments similaires des règles en projet, n'ont effectivement pas été soumis au comité de gestion, il faudrait bien considérer la procédure consultative comme imparfaite sur ce point.

.../...

4. Au troisième alinéa du préambule du projet, tel qu'il a été soumis pour avis, il faudra évidemment faire mention de la date à laquelle l'Inspection des finances a émis un avis sur le projet, à savoir, le 1er avril 1997.

Dans le même ordre d'idées, il y a lieu d'observer qu'une délibération sur le projet a d'ores et déjà eu lieu en Conseil des ministres le 28 mars 1997, c'est-à-dire avant que l'Inspection des finances n'eût émis son avis; il va de soi que si, consécutivement à cet avis et après nouvelle délibération en Conseil des ministres, le texte du projet devait être modifié de manière substantielle, il conviendrait de consulter à nouveau le Conseil d'Etat, section de législation, sur le texte ainsi modifié.

5. Les quatrième, cinquième, sixième et septième alinéas du préambule du projet tel qu'il est soumis pour avis peuvent être fusionnés en deux alinéas à rédiger comme suit :

"Vu l'urgence motivée par la circonstance que ... (reproduire littéralement la motivation particulière figurant dans la demande d'avis);

Vu l'avis du Conseil d'Etat, donné le 3 avril 1997, en application de l'article 84, alinéa 1er, 2°, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat;".

.../...

### Article 1er

L'article 42, § 1er, alinéa 3, 2º, en projet, des lois coordonnées requiert notamment, afin qu'il soit tenu compte des enfants bénéficiaires pour la détermination du rang, lorsqu'il y a plusieurs allocataires, que ceux-ci soient "soit conjoints, soit des personnes de sexe différent établies en ménage, soit parents ou alliés au premier, au deuxième ou au troisième degré".

Il semble devoir en être inféré que les enfants bénéficiaires de personnes du même sexe établies en ménage sont exclues du régime concerné. La question se pose de savoir dans quelle mesure cela est compatible avec les principes constitutionnels de l'égalité et de la non-discrimination. Dès que les règles en projet auront été confirmées par le législateur, il appartiendra en définitive à la Cour d'arbitrage de répondre à cette question. Il pourrait néanmoins s'avérer utile d'indiquer déjà dans le rapport au Roi les motifs objectifs et raisonnablement admissibles qui seraient de nature à justifier une distinction au sens de l'article 42, § 1er, alinéa 3, 2º, en projet, des lois coordonnées.

### Article 9

Selon l'article 69, § 1er, alinéa 5, en projet, des lois coordonnées, les époux qui ont adopté ensemble l'enfant désignent celui d'entre eux à qui la prime d'adoption est payée; "sinon elle est payée à l'épouse". Par comparaison

.../...

avec le texte actuel de l'article 69, § 1er, alinéa 4, des lois coordonnées, il n'est plus fait mention expressément du cas où il y a contestation entre époux, cas qui est donc à distinguer de l'hypothèse où les époux ont omis de disposer auquel d'entre eux la prime d'adoption doit être payée. La question se pose, dès lors, de savoir si, par souci de la sécurité juridique, il n'y aurait pas lieu également de prévoir expressément le cas où il y a contestation entre époux quant au paiement de la prime d'adoption.

#### Article 15

1. Selon les déclarations du délégué du gouvernement, les mots "la mère, visée à l'article 1er," figurant à l'article 10, § 2, alinéa 1er, en projet, de la loi du 20 juillet 1971, visent la personne physique mentionnée à l'article 1er, qui est également la mère. Il y aurait lieu d'inscrire expressément cette précision dans le texte de l'article 10, § 2, alinéa 1er, de la loi du 20 juillet 1971, d'autant que l'article 1er de cette loi ne se réfère pas explicitement à la "mère".

2. Compte tenu de la modification que l'article 13, 2°, du projet vise à apporter à l'article 1er de la loi du 20 juillet 1971, l'article 10, § 3, alinéa 2, en projet, revient à confirmer une compétence dont le Roi dispose déjà en application de l'actuel article 4 de la loi, à savoir celle de fixer le montant et le mode de calcul des prestations familiales visées à l'article 1er, dont l'allocation

.../...

spéciale. L'alinéa 2 de l'article 10, § 3, de la loi du 20 juillet 1971 est donc superflu; pour cette raison, il serait préférable de le supprimer.

Observation finale

L'arrêté en projet devra être pourvu d'une formule exécutoire.

-----

De kamer was samengesteld uit

de Heren        J. DE BRABANDERE,  
Messieurs

M. VAN DAMME,  
D. ALBRECHT,

Mevrouw        A. BECKERS,  
Madame

La chambre était composée de

kamervoorzitter,  
président de chambre,

staatsraden,  
conseillers d'Etat,

griffier,  
greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. J. DE BRABANDERE.

Het verslag werd uitgebracht door de H. P. BARRA, adjunct-auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de H. J. DRIJKONINGEN, referendaris.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. J. DE BRABANDERE.

Le rapport a été présenté par M. P. BARRA, auditeur adjoint. La note du Bureau de coordination a été rédigée et exposée par M. J. DRIJKONINGEN, référendaire.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

A. BECKERS

J. DE BRABANDERE